

Pressemelding 28.09.2017

RAFTOPRISEN 2017 TIL DE INDISKE MENNESKERETTIGHETSFORKJEMPERNE PARVEENA AHANGAR OG IMROZ PARVEZ

Raftoprisen 2017 tildeles Parveena Ahangar og Imroz Parvez for deres langvarige og ikke-voldelige kamp for rettssikkerheten for sivilbefolkningen i den indiske delstaten Jammu og Kashmir.

Parveena Ahangar og Imroz Parvez har over tid ledet an i kampen mot vilkårlig maktmisbruk i en del av India som er sterkt preget av eskalerende vold, militarisering og storpolitiske spenninger. Gjennom deres langsiktige arbeid for å avdekke overgrep og skape muligheter for dialog og fredelige løsninger i den fastlåste konflikten, har de inspirert nye generasjoner fra ulike samfunnsgrupper. Parveena Ahangar protesterer mot tvangsbortføringer av menn og gir volden mot sivilbefolkningen et ansikt. Hun er grunnlegger og leder av organisasjonen Association of Parents of Disappeared Persons, som arrangerer fredelige protester og tilbyr praktisk assistanse til de etterlatte. Imroz Parvez er advokat og en ledende intellektuell stemme, som bruker juridiske virkemidler for å sikre befolkningen grunnleggende menneskerettigheter og likhet for loven. Organisasjonen han har grunnlagt og leder, Jammu Kashmir Coalition of Civil Society, arbeider for menneskerettigheter og ikke-voldelige løsninger.

Slik supplerer de hverandres arbeid og skaper muligheter for at flere samfunnsgrupper tar del i menneskerettighetsbevegelsen med bruk av dialog, fredelige strategier og protest mot overgrep mot sivilbefolkningen – i verdens største demokrati.

KASHMIR

Begge prismottakerne har sitt virke i Srinagar, i den indiske delstaten Jammu og Kashmir. Kashmirkonflikten står i en særstilling i internasjonal politikk. Siden det tidligere historiske Kashmir ble delt mellom India og Pakistan i 1947, har regionen vært preget av en vedvarende konflikt om landområdet. Befolkningen i det historiske Kashmir fordeler seg i dag i den indiske delstaten Jammu og Kashmir, og det pakistansk styrte området Azad Kashmir. De internasjonale grenselinjene i Kashmir er omstridt. I praksis står de to atommaktene, India og Pakistan mot hverandre på hver sin side av den militært kontrollerte delelinjen «Line of Control» (LoC). I denne konfliktsonen, sterkt preget av vedvarende geopolitiske spenninger, religiøse motsetninger og flere kriger siden statsdelingen i 1947, har sivilbefolkningen blitt skadelidende og grunnleggende menneskerettigheter brytes av alle parter i konflikten.

OM PRISMOTTAKERENE OG DERES ARBEID

Prismottakerne Parveena Ahangar og Imroz Parvez er ledende representanter for det langsiktige, ikke-voldelige menneskerettighetsarbeidet på indisk side av LoC og belyser de menneskelige konsekvensene av storkonflikten i Kashmir gjennom ulike arbeidsmetoder.

Kampen mot bortføringer - Jernkvinnen fra Kashmir

«It is not only my struggle. We are hundreds of mothers who are waiting to know the whereabouts of our dear ones»

- Parveena Ahangar

Tvangsbortføringer står sentralt i Parveena Ahangars menneskerettighetskamp. Det er antatt at 8-10.000 personer har forsvunnet fra sine familier, siden den voldelige konflikten eskalerte fra slutten av 1980-tallet. Bortføringer berører mange familier; og representerer klare overgrep mot privatpersoner. Den utbredte handlemåten bryter med den internasjonale deklarasjonen for beskyttelse mot tvangsbortføringer. Mange kvinner har opplevd at deres ektefeller har blitt bortført. Fordi mennene «forsviner» vilkårlig og uten dokumentasjon, får de etterlatte kvinnene ingen formell status som enker. De har ikke rett på kompensasjon og velferdsstøtte fra staten, og kan heller ikke arve deres ektefelles eiendommer og bankinnskudd. Enkene blir på folkemunne kalt «half-widows».

Parveena Ahangar mistet sin 17-år gamle sønn da han ble bortført av sikkerhetsstyrker i 1990, og hun har aldri fått vite hvor han er bortført eller gravlagt. Det smertefulle tapet har lagt grunnlag for hennes sterke engasjement og sin tydelige stemme for saken. Under tilnavnet «Jernkvinnen fra Kashmir», er Ahangar en pionér for menneskerettighetsarbeidet i Jammu og Kashmir. I 1994 grunnla hun organisasjonen Association of Parents of Disappeared Persons (APDP) og bidro sammen med blant andre Imroz Parvez til å gjøre de systematiske bortføringene av menn synlig for offentligheten, også internasjonalt. APDP, som drives og ledes av de etterlatte, har over tid blitt en bevegelse som har inspirert flere andre, både unge og etablerte aktivister, som ønsker å bruke fredelige virkemidler for å belyse problemet med bortføringer. Den 10. hver måned arrangerer organisasjonen fredelige protester mot de systematiske forsvinningene i Srinagar, der de deler ut kalendere med bilder av de savnede slektningene. Organisasjonen tilbyr også praktisk og juridisk assistanse til pårørende familier. Parveena Ahangar utviser daglig et stort mot og har brukt sin egen historie til en kraft i kampen for menneskerettigheter i Kashmir.

Menneskerettighetsadvokaten

Imroz Parvez har i tre tiår arbeidet som advokat og kjempet mot overgrep og forsvinninger gjennom rettsapparatet. I 2001 grunnla han organisasjonen Jammu Kashmir Coalition of Civil Society (JKCCS). Gjennom sin organisasjon har Parvez blant annet brukt Indias lov «Right to Information Act» for å etterspørre data om overgrep utført av soldater, som inkluderer drap, voldtekter og tortur. I tillegg til å gi rettshjelp, bidrar Imroz Parvez og JKCCS til å skape dialog, integrere sivilbefolkningen i en samlende prosess og dokumentere de alvorlige

menneskerettighetsovergrepene i Jammu og Kashmir. I sitt arbeid for siviles rettigheter har Imroz Parvez selv blitt utsatt for vold fra både milit og myndighetene. Til tross for vedvarende trusler og vold, fortsetter han å kjempe for en systematisk ikke-voldelig linje og er derfor en viktig inspirator for internasjonalt menneskerettighetsarbeid i en tid der militante og ytterliggående stemmer setter dagsordenen:

«I believe that at least some people have to stand and say no; this is not acceptable, and we will campaign against it».

- Imroz Parvez

Imroz Parvez og JKCCS har arbeidet for å belyse hvordan tortur har blitt en etablert metode for myndighetene i delstaten Jammu og Kashmir. Gjennom systematisk arbeid har organisasjonen utført flere grundige undersøkelser av menneskerettighetsbrudd, sammen med etablerte samfunnsforskere i India. Rapportene «Buried Evidence» (2009) og «Facts Under Ground» (2008) dokumenterer omfanget av uidentifiserte massegraver, og i rapporten «Structures of Violence» (2015) dokumenteres utenrettslige drap og tvungne forsvinninger. JKCCS har også publisert rapporter om voldsstrukturer og tortur, samtidig som de har forsøkt å mobilisere støtte lokalt, nasjonalt og appellert til FN og verdenssamfunnet for støtte i kampen for menneskerettigheter.

Å LEVE I EN FASTLÅST «ULØSELIG KONFLIKT»

Eskalerende vold, terror og økende militarisering

«To date, not a single alleged perpetrator of a human rights violation has been prosecuted in a civilian court. Victims and their families routinely face intimidation and threats from the security forces when attempting to bring cases against soldiers».

– Amnesty International Report (2015)

Den ustabile politiske situasjonen i området har bidratt til at India har bygget opp et omfattende militært nærvær i delstaten med anslagsvis mellom 600-700.000 soldater. Indiske styresmakter har over tid etablert en serie av lover som har lagt til rette for at de militære styrkene kan bruke vold, arrestere folk, ødelegge hus og skyte for å skape ro og orden. Loven «Armed Forces (Special Powers) Act» (1990) har til dels fristilt det militære fra sivile og juridiske instanser, og «Public Safety Act» gir det militære anledning til å holde folk i varetekt opp til ett år uten lov og dom. Amnesty International viser i sin rapport «*Denied: failures in accountability for human rights violations by security force personell in Jammu and Kashmir*» fra 2015, at det er etablert et mønster med militære domstoler som bryter rettsstatlige prinsipp om likhet for loven – de militære styrkene stilles ikke til ansvar for vold og overgrep. Amnesty peker på hvordan likhet for loven er et viktig prinsipp som er nedfelt i Artikkel 14 i den internasjonale konvensjonen for sivile og politiske rettigheter (1966). De viser også til at dette er tydelig spesifisert i Artikkel 14 i den indiske grunnloven (1950).

Den voldelige konflikten eskalerte på slutten av 1980-tallet med militante opprørere i kamp mot indiske myndigheter. I forsøket på å kontrollere opprørere har sivile protester blitt slått ned med

militærmakt. Tortur og bortføringer er nå en del av hverdagen for sivilbefolkningen. Resultatet av det økte konfliktnivået har vært en overveldende militarisering som undergraver tilliten til demokratiske institusjoner. De militære styrkene er i stor grad fristilt sivile lover, og militærets praksis i Jammu og Kashmir undergraver Indias egen rettsstat.

Stadig mer ytterliggående religiøse grupperinger er med på å forsterke de militære virkemidlene fra myndighetene i Jammu og Kashmir. I forsøket på å kontrollere opprørere og radikale grupper blir sivile protester slått ned med militærmakt. Sammenstøtene tiltok i styrke sommeren 2016 da blant annet 446 fredelige demonstranter ble innlagt på sykehus med øyeskader forårsaket av gummikuler. Utviklingen med vold og langvarig bruk av store militære styrker for å kontrollere sivilbefolkningen er alvorlig fordi de rettslige prosessene er mangelfulle og Indias demokratiske sivile lover settes til side.

De militære styrkenes overgrep og manglende respekt for sivilbefolkningen ble tydelig illustrert i lokalvalgene i delhovedstaden Srinagar i april i år. En ung mann, kjørende på motorsykkel på vei til å stemme, ble vilkårlig plukket opp av de militære som holdt vakt ved stemmelokalet og bundet fast til en jeep som kjørte rundt i 6 timer for å beskytte soldatene fra steinkastende ungdom. Bilde av den unge veveren som fungerte som en levende skjold, gikk verden over i sosiale medier.

Sivile rettigheter satt til side

De sivile konsekvensene av den militariserte konflikten i Jammu og Kashmir er i stor grad oversett av verdenssamfunnet. Internasjonale nyhetsmedier omtaler den stor-politiske konflikten i Kashmir som uløselig, og fokuset på konflikten mellom statene Pakistan og India fortrenger viktige spørsmål omkring sivilbefolkningens rettssikkerhet. I denne "uløselige" konflikten lever sivilbefolkningen i en hverdag preget av overvåkning, tortur, forsvinninger, rettsløshet og en eskalerende militarisering.

Men til tross for at konflikten er fastlåst, motparten dehumaniseres og militærmakten unntatt demokratiske lover står opp mot sivilbefolkningen, har modige enkeltindivider over mange tiår arbeidet utrettelig for menneskerettigheter i Jammu og Kashmir. Parveena Ahangar og Imroz Parvez er derfor viktige stemmer og ledende eksempler for et ikke-voldelig alternativ i området.

BETYDNINGEN AV MENNESKERETTSARBEID I KASHMIR

Situasjonen i Kashmir viser hvor viktig det er for et levedyktig demokrati å respektere menneskerettigheter. Selv om India forsvarer sin suverenitet og ikke ønsker andre land involvert i Kashmir-spørsmålet, er det avgjørende å legge til rette for at fredelige stemmer vinner frem og at deres langsiktige kamp for dialog, demokrati og menneskerettigheter får gjennomslag.

I en eskalerende voldsspiral er det særlig viktig at indiske myndigheter stiller egne militære styrker til ansvar for sine handlinger i Jammu og Kashmir, og imøtekommer

menneskerettighetsbevegelsens arbeid og fokus på dialog for å unngå at religiøst hat og aggressivitet forsterkes og rettsstaten undergraves.

Ved å tildele Raftoprisen til menneskerettspionerene Imroz Parvez og Parveena Ahangar, oppfordrer vi indiske myndigheter å legge mer til rette for ikke-voldelig menneskerettighetsarbeid i delstaten.

Vi oppfordrer samtidig verdenssamfunnet til å insistere på at India holder fast ved sin demokratiske grunnlov, sin rettsstat og å kreve at India respekterer menneskerettighetene. India har ikke signert FNs konvensjon mot tortur og umenneskelig behandling. India har heller ikke ratifisert den internasjonale konvensjonen for å beskytte personer mot tvangsforsvinninger. Dette har vært tema i FN og har blitt belyst av internasjonale menneskerettighetsorganisasjoner. Vi ber norske og internasjonale myndigheter om å følge opp disse menneskerettighetsdokumentene i møter med indiske myndigheter.

Videre ber vi indiske myndigheter om å revurdere sikkerhetslover i Jammu og Kashmir («Public Safety Act» og «Armed Forces Special Powers Act»), som undergraver folkets rettssikkerhet og Indias viktige grunnlov. Samtidig må naboland som Pakistan og Kina besinne sin politikk, og vise vilje til å legge til rette for at fredelige stemmer får større gjennomslag i området.

Endelig vil vi oppfordre norsk og internasjonal menneskerettighetsbevegelse til å lære og bli inspirert av det forbilledlige arbeidet Parveena Ahangar og Imroz Parvez har lagt ned for å skape en ikke-voldelig bevegelse i en målrettet kamp for grunnleggende rettigheter og et verdig liv på tross av de politiske spenningene. Deres stemmer minner oss om at ingen konflikt overtrumfer menneskers rett til et liv fritt fra vold, tortur og frykt.

Raftostiftelsen, Bergen, onsdag 16. august 2017

Raftoprisen deles ut søndag 5. november 2017 kl. 18.00 på Den Nationale Scene, Bergen.

KILDER:

Amnesty International. *India: "Denied": Failures in Accountability for Human Rights Violations by Security Force Personnel in Jammu and Kashmir*. 2015.
<https://www.amnesty.org/en/documents/asa20/1874/2015/en/>.

Bose, Sumantra. *Contested Lands: Israel-Palestine, Kashmir, Bosnia, Cyprus, and Sri Lanka*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2007.

Cohen, Stephen P. *India: Emerging power*, Washington, Harvard University Press, 2001

EPW editorial. "Clear Message from Kashmir." *Economic and Political Weekly*, April 15, 2017.
JKCCS. "State versus Khurram Parvez: A people's dossier." Jammu Kashmir Coalition of Civil Society, 2016.

JKCCS. "Buried Evidence: Unknown, Unmarked and Mass Graves in Indian-Administered Kashmir", Jammu Kashmir Coaliton of Civil Society, 2009
<http://www.kashmirprocess.org/reports/graves/>

Mathur, Shubh. "Life and death in the borderlands: Indian sovereignty and military impunity." *Race & Class* 54, no. 1 (2012): 33–49. doi:10.1177/0306396812444819.

The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR): Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment:
<http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CAT.aspx>

OHCHR: International Covenant on Civil and Political Rights:
<http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CCPR.aspx>

OHCHR: International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance: <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CED/Pages/ConventionCED.aspx>

OHCHR: Optional Protocol to the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment:
<http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/OPCAT.aspx>

OHCHR: Declaration on the Protection of all Persons from Enforced Disappearance
<http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/EnforcedDisappearance.aspx>

Zia, Ather. "The spectacle of a good half-widow: Women in search of their disappeared men in the Kashmir Valley." *PoLAR: Political and Legal Anthropology Review* 39, no. 2 (2016)

WEB RESSURSER:

After WikiLeaks Report, Torture Victims Speak out in Kashmir (10.09.2012)
https://globalpressjournal.com/asia/indian-administered_kashmir/after-wikileaks-report-torture-victims-speak-out-in-kashmir/

Kashmir: Hundreds suffer eye injuries from pellet guns (21.08.2016)
<http://www.aljazeera.com/news/2016/08/kashmir-hundreds-suffer-eye-injuries-pellet-guns-160821054617323.html>

Outrage over India award for 'human shield' soldier (23.05.2017)
<http://www.aljazeera.com/news/2017/05/outrage-india-award-human-shield-soldier-170523110224040.html>

Kashmiri Used as Human Shield by Army Awarded Rs 10 Lakh Compensation for Torture (10.07.2017) <https://thewire.in/156276/human-shield-kashmir-army-compensation/>

Parveena's promise to Mughli (30.08.2012)

<http://kashmirdispatch.com/2012/08/30/disappearance-day-parveenas-promise-to-mugli/109156/>

The dilemma of Kashmir's half-widows (12.10.2013)

<http://www.aljazeera.com/news/asia/2013/09/dilemma-kashmir-half-widows-201392715575877378.html>

The mass graves of Kashmir (09.07.2012)

<https://www.theguardian.com/world/2012/jul/09/mass-graves-of-kashmir>

Dokumentarfilm: Kashmir's Torture Trail, UK Channel 4 (2012):

<https://www.youtube.com/watch?v=-FdpaLuqOig>